

den. 'Alles bij elkaar is het nog het beste boek dat er over het verzet in Nederland geschreven is' - meent zelfs W.F. Hermans, die overigens van de mandarijn Charles niet veel heel laat. ('Het geweten van de Groene Amsterdammer of Volg het spoor omhoog', Mandarijnen op zwavelzuur; Amsterdam 1967²; p. 162-178; - voer voor relativisten.)

(jpi)

VED METHA, FLY AND THE FLYBOTTLE, PELICAN 723,-/5/-

Fly and the Flybottle is, zoals de omslagtekst niet geheel overbodig verduidelijkt, de titel van een aantal 'encounters with temporary british philisophers and historians'. De schrijver is een 'brilliant young indian writer', een enigszins commerciële omschrijving van de in Lahore geboren Ved Metha, een 27 jarige journalist, die sinds zijn 15e jaar in Amerika in Engeland verblijft en o.a. te Oxford en Harvard studeerde. Als 'stafwriter' verbonden aan de New Yorker schreef hij in 1961/62 een aantal artikelen, die zoveel succes hadden dat ze gebundeld werden. In 1966 volgde een herdruk als pelican, een duidelijk bewijs van hun populariteit.

Methas uitgangspunt was een aantal discussies en polemieken onder engelse filosofen en historici, die buiten de vakbladen werden gevoerd en mede daardoor in wijdere kring aandacht trokken. In de eerste twee van de totaal vier hoofdstukken worden we binnengevoerd in de wereld van de engelse filosofen. Uitgaande van een hevige discussie rond professor Ryles weigering Ernest Gellners Words and things te laten bespreken in Mind, komt er een stoet van filosofen aan het woord, die hun standpunt en opvattingen uiteenzetten, waarbij dan ook Wittgenstein veelvuldig ter sprake komt, van wie de titel van deze bundel afkomstig is.

In de hoofdstukken drie en vier volgen we Metha 'in search of historical truth' dezelfde werkwijze is hier toegepast als die t.a.v. de filosofen. De inzet wordt hier gevormd door een drietal critieken van H.R. Trevor-Roper, n.l. op het werk van Toynbee - 'as a dollar earner it names only second to whisky' - op A.J.P. Taylors Origins of the second world war en op What is history van E.H. Carr. De critiek van Trevor-Roper muntte niet direct uit door mildheid, iets wat wel een duidelijke afpaling van het standpunt bevorderde, maar met name de aanval op Taylor kreeg een ietwat onplezierige bijmaak door het zinspelen op mogelijke persoonlijke rancunes t.a.v. de gang van zaken rond de regius chair. Metha heeft ook dergelijke trekjes, verwerkt in zijn artikelen, die nu niet direct het peil van de discussie verhogen, wat de levendigheid ten goede is gekomen. Hij weet door kleine aantekeningen over de kleding, werkomgeving en gedrag de interviews persoonlijk reliëf te geven, zodat men achter het debat ook de personen ziet. Neem b.v. het beeld van J.Brooke Namirs 'star pupil' en opvolger, zittend in Namiers vroegere kamer, tussen diens palieren en helemaal van zijn leermeester vervuld, of van miss Wedgwood, honderduit pratend boven haar Griekse maaltijd. Ook Geyl, de leverancier van de titel van het derde hoofdstuk, komt aan het woord, zichzelf inlei-

dend met 'I am by nature a talker, and unless something baits me, making me agry, I tend to go on talking'.

De meeste van de naar voren gebrachte meningen zijn naar vijf jaar niet meer zo verrassend en onverwacht. De verschillende standpunten zijn zo langzamerhand wel bekend. Maar Metha is erin geslaagd de discussie een grote levendigheid te geven door de persoonlijke toetsen. Geboeid volgt men zo de speurtocht op het terrein van de theoretische geschiedenis.

Lnte Botke

noten bij 'Anarchisme??'.

1. Oorspronkelijk zat het vuistje vast aan een mannetje afgebeeld op een anarchistische brochure, voor belangstellenden te bezichtigen op het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam.

2. Zie bv. Bakunin (Oeuvres III, p. 99) over de taak van de wetenschap der geschiedenis: 'Tout ce que nous avons le droit d'exiger d'elle, c'est qu'elle nous indique, d'une main ferme et fidèle, les causes générales des souffrances individuelles, (...); et qu'en même temps elle nous montre les conditions générales nécessaires à l'émancipation réelle des individus vivant dans la société.'

Die 'émancipation réelle' houdt voor Bakunin zo'n volledige menswording in.

3. In navolging van Adorno e.a., The authoritarian personality (New York 1950). Hierover in de volgende aflevering van Groniek meer. Een overzicht van het probleem van de relatie tussen persoonlijkheidsstructuur en ideologie in 'Personal Identity and Political' van Lucian Pye; in: Bruce Mazlish ed., Psychoanalysis and History (Englewood Cliffs N.J., 1963, Spectrum Look S-57).

4. Naar de bronnen, naar de heerlijke bronnen.

g e k n i p t :

'De bril van Oldenbarnevelt.

In 1950 bevond zich in het bezit van de heer Johan F. Snelleman te 's Gravenhage een bril, met grote waarschijnlijkheid afkomstig van Johan van Oldenbarnevelt. Wie kan mij zeggen: 1. Of, waar en wanneer de heer Snelleman overleden is; 2. wie (c.q.) zijn erfgenaam of erfgenamen waren; 3. waar de bril van Oldenbarnevelt zich thans bevindt?'

Mr Jan den Tex, Leusden (U.), in De Nederlandsche Leeuw, jrg 85, 1968, no 1.

'Met den Constitutionnel en andere bladen wenschen ook wij, dat President Johnson er toe kunne gebracht worden, de begrippen van gematigdheid en politiek verstand te doen zegevieren op de onberaden ijver van heethoofden,..' uit: Amsterdamsche Courant, 30 Mei 1865.
